

Varenychenko Anastasia Borysivna
Postgraduate student
of the Department of Pedagogy and Pedagogical Skills
Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University
Melitopol, Ukraine

Melash Valentina Dmytrivna
Candidate of pedagogical sciences
associate professor of Elementary education department
Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University
Melitopol, Ukraine

PREPARATION FOR FUTURE TEACHER OF ELEMENTARY SCHOOL TO CONDUCTING ENVIRONMENTAL ACTIONS

Варениченко Анастасія Борисівна
аспірант кафедри педагогіки та педагогічної майстерності
Мелітопольського державного педагогічного університету
м. Мелітополь, Україна

Мелаш Валентина Дмитрівна
кандидат педагогічних наук
доцент кафедри початкової освіти кафедри початкової освіти
Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти
Мелітопольського державного педагогічного університету
м.Мелітополь, Україна

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ПРОВЕДЕННЯ ЕКОЛОГІЧНИХ АКЦІЙ

Abstract. The theses substantiate the importance of carrying out ecological actions in the conditions of implementation of the strategy of sustainable development of mankind. The authors defined environmental action as an effective educational tool for comprehensive training of future generations of socially desirable, economically viable and environmentally balanced behavior and activity in the context of reforming the Ukrainian new school. The experience of conducting an environmental action “Earth Hour 2018” student scientific laboratory “Ecological Education for Sustainable Development” at the Melitopol Bohdan Khmelnytsky State Pedagogical University, is given.

Key words: sustainable development, new Ukrainian school, ecological actions, preparation of future teacher of elementary school, student scientific laboratory “Ecological education for sustainable development”.

Анотація. В тезах обґрунтовується важливість проведення екологічних акцій в умовах реалізації стратегії сталого розвитку людства. Авторами визначаються екологічні акції, як дієвий освітянський інструмент всебічної підготовки покоління майбутнього до соціально бажаної, економічно життєздатної та екологічно збалансованої поведінки і діяльності в контексті реформування нової української школи. Надається досвід проведення екологічної акції Година Землі, 2018 студентською науковою лабораторією “Екологічна освіта для сталого розвитку” в

«Theory and practice»

Мелітопольському Державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького.

Ключові слова: сталий розвиток, нова українська школа, екологічна акція, підготовка майбутнього вчителя початкової школи, студентська наукова лабораторія “Екологічна освіта для сталого розвитку.

В епоху цивілізаційних зрушень людство досягло небачених результатів, але водночас страждає хитка рівновага в природі, планета “працює на межі” своїх біологічних можливостей, існує загроза для подальшої підтримки життєдіяльності людства.

Проблеми скорочення ресурсів планети та погіршення якості умов довкілля, що визначають стабільність існування живих істот, стали серйозними екологічними викликами сьогодення, які спонукали світову спільноту розробити стратегію сталого розвитку людства для відносного керування його майбутнім. Серед шляхів досягнення сталого розвитку пріоритетним є формування суспільної свідомості, екоцентричного світогляду населення, що потребує швидкої перебудови мислення характерного для суспільства споживання, формування екологічної компетентності та споживчої культури людей. Наукова еліта та лідери країн сподіваються, що екологічно, психологічно та морально підготовлена молодь зможе зупинити нищення та надмірні витрати ресурсів природи, скоригувати і навіть покращити екологічну ситуацію [1].

Це важливе завдання делегується в шкільній екологічній освіті, яка має допомогти підростаючому поколінню усвідомити економічну, політичну та екологічну взаємозалежність сучасного світу, життєву необхідність гармонізації відносин у системі “природа-суспільство-особистість”, підвищити почуття персональної відповідальності за екологічно безпечний розвиток країни та повинна націлюватися на формування екологічно свідомого, поінформованого, компетентного та активного громадянина [2, с.106].

Нова українська школа з початкової ланки, має впроваджувати нові підходи до навчання, що мотивують та розвивають ініціативу, творчість, креативність, громадянську активність, виробляють відповідні засади сталого розвитку стратегії поведінки та стилі повсякденного життя (навички соціальної та екологічної відповідальності, толерантності, соціального партнерства, екозбалансованого споживання, охорони та збереження компонентів довкілля), формують екологічну, здоров’язберігаючу компетентність та закріплювати їх шляхом еко-етичного виховання [3, с. 168].

Запорукою успішного втілення цих завдань є впровадження в шкільну практику інноваційних, інтерактивних, компетентнісно- та особистісно зорієнтованих методів, форм і технологій освіти. На нашу думку, екологічні акції є дієвим освітянським інструментом всебічної підготовки покоління майбутнього до соціально бажаної, економічно життєздатної та екологічно збалансованої поведінки і діяльності. Під час різнобічної акційної діяльності відбувається становлення активного екоцентристського світогляду та громадянської позиції, опанування цілісних екологічних знань і довкіллязберігаючих вмінь, набуття екологічно-зорієнтованих цінностей і соціалізація особистості. Дуже важливо готувати вчителя початкової школи до цієї педагогічної діяльності.

Для підготовки майбутнього вчителя початкової школи спроможного організувати та проводити акції в Мелітопольському педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького ведеться системна, послідовна робота. Майбутні педагоги вчаться організовувати та проводити екологічні акції та здійснювати просвітницьку діяльність.

Так 22-28 березня 2018 р. за ініціативою Студентської наукової лабораторії “Екологічна освіта для сталого розвитку” Навчально-наукового інституту соціально-педагогічної та мистецької освіти (ННІ СПМО) Мелітопольського державного педагогічного університету імені Богдана Хмельницького були проведені заходи присвячені Міжнародній природоохоронній акції Година Землі 2018 р. Connect2Earth (“Злови зв’язок з Землею”). Співорганізатором акції виступив Приазовський національний природний парк, відділ рекреації та екоосвіти.

Учасниками акції стали: студенти I-IV курсів спеціальностей “Початкова освіта. Іноземна мова”, “Початкова освіта. Християнська етика”, “Дошкільна освіта. Початкова освіта” ННІ СПМО; Мелітопольські дошкільні навчальні заклади №2, №9, №30, №36, №44; загальноосвітні навчальні заклади: Мелітопольська спеціалізована школа I-III ступенів №23; Богданівський навчально-виховний комплекс “Загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів – дошкільний навчальний заклад” Приазовської районної ради Запорізької області; Новомосковський загальноосвітній навчальний заклад I-III ступенів № 8.

Метою акції було доєднатися до глобального руху і внести свій вклад у збереження ресурсів і біорізноманіття через символічне вимкнення світла безпосередньо у день акції та організувати природоохоронну активність, щоб привернути увагу громадськості до екологічних проблем і надмірного споживання природних ресурсів, а також сформуванню у майбутніх вчителів методичні компетентності з організації та проведення екологічних акцій.

У ході акції студенти підготували радіожурнал на тему “Міжнародна природоохоронна акція “Година Землі 2018 р. Злови зв’язок з природою”, що містив інформацію про передумови створення акції та історію розвитку природоохоронного руху, висвітлено основні екологічні проблеми Планети.

Також був проведений маркер громадської думки “Як ти можеш зберегти біоресурси Землі?”, під час якого студенти та викладачі надавали пропозиції стосовно того, яким чином можна допомогти планеті Земля (приклади відповідей учасників акції: формувати екологічну культуру громадян, розвивати еколого-естетичний світогляд, вивчати екологічну етику та право). Під час акції був організований флешмоб: всім учасникам роздавалися листівки і календарики, у яких містилася інформація про Міжнародну природоохоронну акцію “Година Землі 2018 р.” (мета проведення акції, практичні дії та поради щодо збереження навколишнього природного середовища в усьому світі).

Провідні спеціалісти з екологічної освіти Приазовського національного природного парку організували фото-сушку “Птахи-мешканці Приазовського національного природного парку” та провели тематичне практичне заняття з основ сучасної екології з методикою навчання “Природоохоронна діяльність Приазовського національного природного парку (ПНПП)”.

Студенти спеціальності “Дошкільна освіта”, члени Студентської наукової лабораторії “Екологічна освіта для сталого розвитку” у гуртожитку №2 провели бесіду при свічках про екологічні проблеми міста, країни в цілому, зокрема про

«Theory and practice»

збереження електроенергії, економії води, про сміттєзвалища України, знищення рідкісних тварин та рослин, що занесені до Червоної книги України. В кінці заходу студенти запустили в повітря небесні ліхтарики. В рамках міжнародної акції проведено трудовий десант по висадженню квітів “Зробимо нашу планету квітучою” на території гуртожитку №2.

Студентська наукова лабораторія долучила до проведення акції і Мелітопольські дошкільні навчальні заклади №2, №9, №30, №36 та №44. Вони провели ряд заходів: виготовлення смаколиків для птахів годівничок для птахів, виготовлення плакатів, малюнків). Діти з задоволенням знайомилися з правилами використання води, збереження електроенергії, правилами безпечного поводження з електроприладами та навчалися економити природні ресурси. Протягом тижня проводився конкурс-презентація родинних колективних малюнків “Пригоди електролампочки”, на яких родини зображали своє бачення життя людини зі світлом, теплом, радісною посмішкою та закликали людство до збереження та економного використання води, тепла та електроенергії.

Організатори акції закликали поділитися враженнями про участь у Міжнародній природоохоронній акції Година Землі 2018 р. Connect2Earth (“Злови зв’язок з Землею”) у соціальних мережах 22–28 березня 2018 р. (фото-звіт “Як я провів Годину Землі!”).

Враховуючи та реалізуючи методичні аспекти технології організації і проведення екологічних акцій вчитель початкової школи отримує можливість: збагатити знання учнів додатковою порцією природознавчих, екологічних та природоохоронних знань; навчити прогнозувати наслідки втручання людей в природу, враховувати їх у повсякденному житті; привчити використовувати набуті знання і досвід у художній, трудовій, ігровій, побутовій діяльності; допомогти естетично сприймати красу природи та емоційно виражати свої почуття; виробити екологічні ціннісні пріоритети у ставленні до природи; прищепити уміння та навички екологічно доцільних та безпечних поведінки, споживання та природокористування; сформувані потребу здійснювати посильні природоохоронні доручення та запобігати шкідливій та загрозливій для об’єктів природи та стану довкілля діяльності; мотивувати дбати про збереження екологічно комфортного стану довкілля; спонукати до активної громадянської позиції стосовно охорони та збереження довкілля; навчити здійснювати пропаганду екологічних знань та агітацію природозберігаючої поведінки та споживання серед батьків та сусідів.

Література:

1. Стратегія ЄЕК ООН для освіти в інтересах сталого розвитку (прийнята на нараді високого рівня представників міністерств охорони навколишнього середовища і освіти). – Вільнюс. – 17–18 березня, 2006. – 22 с.
2. Мелаш В.Д. Безперервна екологічна освіта: теорія і практика: навч.-метод. посіб. / В.Д. Мелаш, В.В. Молодиченко, Т.Д. Олексенко. – Мелітополь : ВБ ММД, 2012. – 212с. – (Серія: “Екологічна освіта для сталого розвитку”).
3. Мелаш В.Д. Підготовка майбутніх педагогів до реалізації екологічної освіти для сталого розвитку: навч.-метод. посіб. / В.Д. Мелаш, В.В. Молодиченко, О.В. Гнатів, Н. В. Вахняк, Ю.Ю.Саєнко, А.Б. Варениченко [за заг. ред. проф. В. В. Молодиченко] – Мелітополь, 2017. – 250 с. (Серія: “Екологічна освіта для сталого розвитку”)